

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

REDDETME HAKKI

Tal BUENOS

Blog No: 9
25.04.2014

Tal BUENOS

Hurriyet Daily News, 24 Nisan 2014

Bir kimseyi inkârla suçlamak, onun gerçekleri kabul etmediğini öne sürmektedir. İnkâr suçlaması, suçlayanın bulgulara dayalı bilgiye sahip olduğunu, suçlananın ise olayları irdeleme yeteneğinden yoksun olduğunu varsayar.

Başkalarını soykırım inkârcılığı ile suçlama hakkı; dünya çapında (adeta) bir fabrikalar ağı kurmuş soykırım araştırmaları sanayisini oluşturan, etkileyici ve şaşaalı isimlere sahip olan ve olaylara soykırım damgası vuran enstitü ve merkez başkanları tarafından gasp edilmiş durumdadır. Gregory H. Stanton ve Israel Charny gibi her şeye soykırım damgası vuran şahıslar, esas ürünleri olan Türklere karşı soykırım suçlamasını pazarlamak ve haklı kılmak için soykırım inkârcılığı söylemine başvurmaktadır. Bu şekilde davranmak, soykırım suçlaması yapan fabrikalarına iş olanağı sunduğu gibi, aynı zamanda her ikisinin de aslında Osmanlı metinlerini okumak için gerekli olan dil becerisine ve Birinci Dünya Savaşındaki Ermeni trajedisini bir çerçeveye oturtmak için gerekli olan metodolojik sorumluluğa sahip olmadığı gerçeğini örtbas etmektedir.

Soykırım araştırmaları sanayisi, Yahudi Soykırımının çok kuvvetli olan tarihsel benzersizliği üzerinden prim yapmaya çalışırken, bir yandan da yaptığı inkâr suçlamaları yüzünden, Yahudi Soykırımı inkârcılığına karşı olan güçlü duruşun ciddiyetini itibarsızlaştırmaktadır. Ancak ve önemli bir şekilde, Yahudi Soykırımı inkârcılığı, saptanmış bulguların gerçekliğini sorgulayan iddialarla ilgilidir; ve Yahudi Soykırımı araştırmaları alanındaki uzmanların

akademik söylemi, olayların tarihsel yorumlamaları üzerinden yapılan meşru münakaşalara tabidir.

İnkârdan çok uzak bir şekilde, reddetme hakkı akademik olmanın özünde vardır ve bu, delillere dayalı bir şekilde, bir suçlamamanın yanlış olduğunu veya bir fikrin hatalı olduğunu ispatlama hakkı anlamına gelmektedir.

Şayet inkârcılık suçlaması, suçlayanın asılsız bir şekilde gerçekleri sahiplenmesi üzerineyse, o zaman bu tarihsel araştırmaları engellemeyi amaçlayan kabadayıların kullandığı bir korkutma taktiğinden başka bir şey değildir. Böylece, çarpık bir şekilde, soykırım inkârcılığı suçlamasının ta kendisi, soykırım araştırmaları sanayisi tarafından soykırımın kanıtı olarak gösterilmektedir.

Soykırım araştırmaları sanayisinin neden inkârcılar listeleri oluşturduğuna dair bir yığın olası sebep vardır: soykırım araştırmalarının akademik bir çalışma alanı olarak konumunu pekiştirmek, Amerikanın Türkiye ile olan stratejik bağlarını baltalamak, uluslararası müdahalelere olan desteği arttırmak ve liberteryenizm siyaset felsefesinin Amerikan dış politikası üzerindeki etkisini sınırlandırmak, ABDdeki Ermeni lobi gruplarının isteklerine hizmet etmek, İslam ve Türk düşmanlığı gibi eski anlayışlar üzerinden bağnazlığı ve ırkçılığı devam ettirmek; veya saplantılı bir şekilde Türkleri kötüleyen, ancak Britanyanın Hindistanda 1857 yılındaki Hint Ayaklanması sırasında yaptığı katliamları tanımlamakla ilgilenmeyen genel Batılı tarih yazımını sürdürmek.

İnkârcılık suçlamalarının sebebi her ne ise, bu suçlamalar, Türkiyenin kıtalararası bir konuma ve birden çok etki alanına sahip bir bölgesel güç olarak siyasi ve ekonomik yükselişi ile kesinlikle örtüşmektedir. Türkiye, yeni sanayileşmiş ülke kategorisine yükselmiş olmasıyla birlikte, güçlü jeopolitik rakipler tarafından desteklenen ve giderek artan kötüleyici söylemlere maruz kalmaktadır. Ancak bir yandan da Türkiyede eğitime yapılan yatırımlar, ülkedeki kişisel özgürlüklerin tekrar ele alınmasına yol açmış ve Türk ulusunun tarihini oryantalist olduğu açıkça belli olanların elinden kurtarma iradesini yaratmıştır.

Adil bir şekilde bakıldığında, Türkiyenin çok ilginç bir süreçten geçtiği görülebilir: önemli bir tarihe sahip bir ulus, artık Avrupalı tarih yazımındaki konumunu belli etmektedir. Türkiye, kendi topraklarında geçmişteki dış mihraklı varlıkların baskın tarih anlatımından fazlasıyla çekmiştir ve artık kendi tarihini anlatma hakkını saklı tutmaktadır. Türklerin böyle bir şeyi yapmaktan aciz olduğunu söylemek, bir ulusun tamamını aşağılamaktır.

Bir dostluk eli uzatarak Türkiyenin benzersizliğini Avrupalı uluslar ailesine dâhil etmek yerine, Türkiyenin ötekiliğini kötüye kullanan, eski söylemlere art niyetli bir şekilde bir odaklanma eğilimi vardır. Türklerin kendi tarihlerini araştırma, kendi metinlerini okuma ve kendilerini ifade etme hakkının sınırlanması ve yasaklanması, bir nevi bir kültürel soykırımdır.

Peki, Türkler nasıl yaftalanmaktadır ve nasıl kendi tarihleri inkâr edilmektedir? İstenen sonuçlara dayalı savlar ileri sürülerek. Diğer bir deyişle, soykırım araştırmaları sanayisi varlığını sürdürmek için Türklere karşı suçlama içeren savları desteklemekte, bunu yapmayan savları ise bir kenara atmaktadır. Bu aynı zamanda, BMnin soykırım tanımına

karşı gelerek oyunun kurallarını değiştirmek ve seç-beğen mantığıyla münferit olaylara vurgu yaparak Ermeni trajedisini tarihsel akıl yürütmeden söküp ayırmak anlamına gelmektedir. Bu hatta, sahte olduğu sonradan kanıtlanmış belgeleri hakikiymiş gibi yansıtan araştırmacı Taner Akçam gibi, sahte uzmanları devreye sokmak anlamına gelmektedir. Ne yazık ki bu tür taktikler bir çok insan üzerinde etkili olmuştur, ki buna Avrupalıların onayını kazanmayı amaçlarken, kendi tarihlerini karalamayı hedefleyen anlatımlara boyun eğmiş iyi niyetli Türkler de dâhildir.

İnkâr etmek ile reddetmek arasındaki muazzam farkı ancak deliller ortaya koyabilir ve ancak deliller Türk insanına karşı soykırım damgacılarının yaptığı kötülükleri açığa çıkarabilir.

Delillere dayalı hususların bir kısmı, olayların çerçevesini genişletmekle ilgilidir: Asırlardır var olmuş olan barışçıl Osmanlı-Ermeni ortak yaşamı nasıl kavgaya dönüştü? 19. yüzyılda Rusların Kafkasyayı fethedişinin, Osmanlı yönetimine karşı gerçekleştirilen Ermeni isyanlarına nasıl bir etkisi oldu?

Jön Türklerin iktidara gelmesinden on seneler önce, Britanyanın Asyalı Türkiyeyi çökertmek için Ermenileri kullanması gerektiği fikrini alenen savunan James Bryce, nasıl oldu da Ermeni milliyetçi emellerine dâhil oldu? Brycein, Amerikan kamuoyunu saptırma amaçlı olarak yayınlanan, Ermenilere yönelik muamele üzerine olan Birinci Dünya Savaşı propagandası niteliğindeki raporları, nasıl oldu da bazı araştırmacıların tüm söylemlerini üzerine dayandırdığı temel kaynak haline geldi?

Bir diğer husus ise, Birinci Dünya Savaşında gerçekten vuku bulmuş olaylarla ilgilidir: Osmanlı yetkilileri, faaliyet gösterdikleri sırada ne tür askeri sınırlamalar altındaydılar? Osmanlı politikasının amacı belirli bir grup insanı yok etmek miydi, yoksa önemli savaş alanlarını hükümet karşıtı azınlıklardan arındırmak mıydı? Savaş sırasında Anadolu Ermeni liderlileri nasıl davrandılar? Acaba fırsatçılıkları, tedbirliliklerinden daha mı ağır bastı?

Bir başka önemli husus ise, soykırım anlatımının kendisiyle ilgilidir: Siyasi çıkarlar, zaman içerisinde Türklere karşı yapılan soykırım suçlamalarını nasıl etkilemiştir? Türkiyenin kilit NATO üyeliği, Orta Doğu ve Avrasya meselelerindeki merkezî rolü ve mühim AB üyeliği adaylığı ile Türkiyeye karşı yöneltilen soykırım suçlamalarının desteklenmesi arasında bir ilinti var mıdır?

Reddetmek, gerçekleri ortaya çıkarmaktır; ve bu esasen bir ulusun en sonunda senelerdir kendisini kötüleyen taraflı tarih yazımına karşı mücadele etmeye başladığı anlamına gelmektedir. Araştırmacılar, kendi araştırma bulguları yüzünden susturulma korkusundan özgür olmalıdır, Türkler ise kendi tarihleri ile ilgili tartışmalara katılma hakkından mahrum edilmemelidir.

**Tal Buenos, Utah Üniversitesi, ABD*

Bu çeviri AVİM uzmanı Mehmet Oğuzhan Tulun tarafından yapılmıştır. Metnin İngilizce orijinali için bakınız:

http://www.hurriyetdailynews.com/the-right-to-refute.aspx?pageID=449&nID=65466&NewsCatID=396

About the author:

To cite this article: Tal BUENOS. 2026. "REDDETME HAKKI." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2014 / 9. April 25. Accessed November 14, 2026. https://avimbulten.org/Blog/REDDETME-HAKKI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır